

Carlos Pellicer

ORQUESTRA
PAU CASALS

SERIE II EXTRAORDINARIA

SEGON CONCERT
DE
QUARESMA

16 MARÇ DE 1924
GRAN TEATRE DEL LICEU

TERCER I ÚLTIM CONCERT

DIMECRES, 19 MARÇ 1924, A DOS QUARTS DE DEU DEL VESPRE

amb la cooperació de la sopran

MERCÈ PLANTADA

PROGRAMA

BRAHMS PRIMERA PART

PRIMERA SIMFONIA, en *do menor*.

Direcció: FRANZ SCHALK

SEGONA PART

I

KORNGOLD

«MOLT SOROLL PER A RES», suite.

Direcció: FRANZ SCHALK

1.ª AUDICIÓ

II

STRAWINSKY

EL ROSSINYOL, rondalla lírica: fragment de l'acte 1.er

- I. Preludi.
- II. Cançó del pescaire.
- III. Ària del rossinyol.

1.ª AUDICIÓ

PASTORAL, cançó sens paraules, acompanyada per 4 instruments de vent.

TILIMBOM (*nang, ning, nang*), rondalla infantívola per a cant i petita orquestra.

FAUNE I PASTORA, cicle de 3 poemes de Puschkin, per a cant i orquestra.

L'OCCELL DE FOC, suite.

Direcció: IGOR STRAWINSKY

TERCERA PART

BEETHOVEN

TERCERA SIMFONIA (Heroica).

Direcció: FRANZ SCHALK

AUDICIÓ LVI

DE L'ORQUESTRA PAU CASALS

DIRIGIDA PELS MESTRES

FRANZ SCHALK

I

IGOR STRAWINSKY

P R O G R A M A

I

BEETHOVEN

CINQUENA SIMFONIA

- I. Allegro con brio.
- II. Andante con moto.
- III. Finale. Allegro.

Direcció: FRANZ SCHALK

II

STRAWINSKY

Cant dels sirgadors del Volga,
projecte d'himne rus per a or-
questra de vent

Scherzo fantàstic

Putxinel-li, ballet: suite

(PRIMERES AUDICIONS)

Direcció: IGOR STRAWINSKY

2

III

BERLIOZ

LA DAMNACIÓ DE FAUST

- I. Minuet de focs follets
- II. Dansa de Silfis.
- III. Marxa hongaresa.

WAGNER

Idil·li de Sigfrid, poema simfònic

Tristany i Isolda, preludi i final

Direcció: FRANZ SCHALK

3

COMENTARI A LES COMPOSICIONS DE STRAWINSKY

(SEGONS EL PROPI AUTOR)

CANT DELS SIRGADORS DEL VOLGA

Es una obra de petites dimensions, ideada pel compositor amb l'exclusiu objecte de servir d'introducció a una audició musical, una mena d'himne per a saludar al públic. A aital objecte utilitza Stravinsky la tan inspirada cançó popular del Volga que entonen els sirgadors acompanyant la feixuga tasca de tirar la corda per dur la barca cap a la platja. El mestre exposa senzillament la melodia concentrant-la en els instruments de fusta, com una prolongació de la veu humana en l'espai. Fou composta l'any 1917 per a orquestra-banda de 20 solistes d'instruments de fusta i vent, destinada a executar-la principalment en la plaça pública.

SCHERZO FANTÀSTIC

Data dels anys 1907-1908. L'estiu anterior havia Stravinsky llegit molts llibres sobre la vida de les abelles i s'interessà de faisó extraordinària per tots els detalls d'aquells feiners animalets que tan activament treballen en el rusc, així com pels curiosos episodis que s'hi desenrotllen, en particular el vol nupcial entorn de la regina amb el triomf del més fort i la mort dels vençuts.

Tan intenses emocions ne copsà, tal sensació rebé d'aquella vida inquieta i lleugera, d'aquell rum-rum que omplena l'atmosfera sens treva, que el compositor sentí la necessitat imperiosa d'exterioritzar mitjançant els sons allò que amarava de ple el seu esperit. Al punt concebí un *Scherzo simfònic*, molt lleuger i rondinós, un constant moviment *perpetuum mobile*, un vaivé, evocant emperò la forma del *sche zo* clàssic, amb son *trio* central i el retorn al moviment primer, a la vida activa de les abelles. En eixa represa el music ha pensat expressament en el passatge del vol nupcial, en forma d'espivals muntant sempre en l'aire. I quan no resten sinó quelques instruments

en la regió més alta; la vida de les abelles reprèn encara tota l'activitat per dur-la sempre avant.

Aquest *Scherzo* fou començat per l'autor durant la vida del seu mestre En Rimsky-Korsakow, qui coneixia la partitura manuscrita i li plavia força. Mes no el pogué sentir, car acabava de morir pels dies de la seva estrena.

Es una musica en què els violins i la fusta juguen un paper molt important. La partitura no té trombons, però en canvi hi ha tres arpes. Obtingué un gran èxit, quan fou executada per primera volta a Petrograd, pel març de 1909, en els concerts Ziloti.

PUTXINEL·LI

Strawinsky es trobava l'any 1917 fent un viatge per Itàlia, on dirigí durant aquella primavera molts concerts a profit de la creu roja dels aliats. Passà una temporada a Nàpols en companyia d'en Diagilew, el director de la companyia de ballets russos, i plegats es posaren a treballar de ferm en les biblioteques, a la recerca d'obres encara inèdites del gran music napolità Joan Baptista Pergolese. Una de les coses que més admirà Strawinsky d'aquesta musica és el caient popular al costat de la gran erudició que revela.

I veient aquell empresari aital entusiasme del music rus per l'italià, li proposà fer una peça teatral amb un assumpte de putxinell·lis, com si diguéssim el Petruchka-Pierrot napolità. Strawinsky acceptà entusiasmat, i l'any següent es posà a compondre la partitura del ballet titulat *Pulcinella*. Es una pantomima en la qual el tan notable artista rus Miassine ha fet la part coreogràfica, danses i escenes mímiques. I el nostre paisà, el celebrat pintor Pau Picasso (autor del retrat a la ploma de Strawinsky que donàvem en el programa anterior) ha fet el decorat i els figurins. L'estrena fou a la primavera de 1920.

El compositor ha produït una musica inspirada en l'estil de Pergolese, però segons la faisó que ell la comprèn i l'amor que sent per ella, car nostre music accepta les coses per amor, emperò no per respecte. I son amor es palesà en compondre conjunts de musica molt humils, car ell no veia ara la forma per al seu objecte en les grans orquestres wagnerianes, sinó en conjunts ben requits i concentrats, talment com ho feia el gran mestre clàssic napolità.

Per això redueix tota l'orquestració a dues flautes, dos oboès, dos fagots, dues trompes, una trompeta, un trombó, un quintet a *solo* i un quintet a petita orquestra. En total, trenta professors.

En el ballet hi ha, més a més, tres cantaires qui, posats dins l'orquestra, canten diferents cançons sobre temes de Pergolese en

patois napolità. Mes per a la *suite* de concert ha substituït les veus per instruments en la següent forma: sopran-trompeta; tenor-trompa; baix-trombó.

La part de musica que conté la *suite* simfònica es extreta del ballet escènic recurrent l'obra d'un cap a l'altre per donar una idea bastant clara d'aquest gènere de musica. Es construïda seguint la forma clàssica de la gran *Suite* i el *Concerto grosso* antics.

Donem a continuació les diferents parts que integren la *suite* sense interrupció:

- I. *Obertura-Simfonia*.
- II. a) *Serenata*. (De dos joves sota la finestra de dues donzelles melangioses.)
b) *Scherzino*. (Baixen les dones i apedreguen els galans amb terrissa casolana.)
c) *Vivo*. Violí sol. (Aparició de Putxinell·li sonant el violí.)
d) *Andantino*. (Aparició de la seva amiga Colombina.)
- III. a) *Tarantella*.
b) *Toccata*. (On es descobreix tota la martingala de Putxinell·li resuscitant després que el maten.)
- IV. *Gavota*, amb dues variacions. Variació 1.ª: oboè i trompa. Variació 2.ª: fagot i flauta.
- V. *Solo* de contrabaix i trombó. (Gran bufonada dels dos Putxinell·lis.)
- VI. a) *Minuetto*.
b) *Final*. (Després de conèixer tothom les facècies de Putxinell·li, aquest es lleva la màscara, renuncia a sa conquesta, arriba la seva dona i acaben per ésser feliços.)